

מתניתין:

בית הלל אומרים, לא שמענו שתנשא על פיה אלא בבאה מן הקציר, דשכיח אונס שימות מחמת חם השמש או משום דשכיחי נחשים, ובאותה מדינה, דהיינו כשאמרה שמת באותה מדינה, שהדבר קרוב ואפשר לברר. וכמעשה שהיה. שהלכו בני אדם לקצר חטין ונשכו נחש לאחד מהם, ומת, ובאה אשתו והודיעה בבית דין ושלחו ומצאו כדבריה, ולא התירו חכמים אלא דוגמתו שהיה באופן שהדבר קרוב, והיא יראה ולא משקרת. אבל במדינת הים כיון שלא שכיחי אינשי שיודעין, אינה נאמנת.

אמרו להם בית שמאי: אחת הבאה מן הקציר ואחת הבאה מן הזיתים ואחת הבאה מן הבציר של ענבים ואחת הבאה ממדינה למדינה כיון דדייקא ומינסבא, נאמנת.

ולא דברו חכמים בקציר, אלא בהווה. דמעשה שהיה, כך היה, והוא הדין לכל המקומות.

חזרו בית הלל להורות כבית שמאי:

גמרא:

תניא: אמרו להם בית שמאי לבית הלל לדבריהם, דהתירו חכמים שתנשא על פיה רק כעין המעשה שהיה,

אם כן, איך לי אלא קציר חטים דהוי כעין מעשה שהיה, קציר שעורים מניין?

ואיך לי אלא קוצר תבואה, בוצר ענבים מוסק זתים גודר תמרים עודר מלקט תאנים

מאי טעמא אקילו רבנן משום עיגונא דעד אחד מהימן להעיד שמת בעלה, משום דמילתא דעבידא לאיגלווי לא משקר, הכא נמי בקטטה לא משקר ונאמן.

או דלמא, טעמא דעד אחד מהימן משום דסמכינן אאשה דהיא דייקא ומינסבא שתחקור יפה באמתלאות ובכל הדברים המוכיחים לידע היאך היה הענין עד שתגיע לדבר הראוי לסמוך עליו והכא כיון דאית ליה קטטה לא דייקא ומינסבא, תיקו:

שנינו במשנה: רבי יהודה אומר: לעולם אינה נאמנת, אלא אם כן באתה בוכה ובגדיה קרועין:

תניא: אמרו לו חכמים לרבי יהודה: לדבריך, פקחת שיוודעת שצריכה לבוא לב"ד ולבכות, תנשא,

ואילו שוטה, שאין לה דעת לאמת את דבריה על ידי בכיה בבית דין, לא תנשא?

אלא, אמרו חכמים: אחת זו ואחת זו תנשא.

מעשה בההיא דאתיא לבי דינא דרבי יהודה להעיד שמת בעלה.

אמרי לה: ספדי בעלך, קרעי מאניך, קרעי מעילך סתרי מזייד תפרמי בגדיך.

ומקשינן: אלפוח שיקרא, וכי לימדוה לשקר? אם כרבי יהודה סבירא להו שאינה נאמנת אלא אם כן היא בוכה, למה הוורו לבכות?.

ומתריצין: אינהו, כרבנן סבירא להו, שנאמנת בכל גוונא. ואמרי תעביד הכי בבית דין כי היכי דלישריה כדי שיתירוה גם אם ידונו אותה לפי רבי יהודה: